

Laidiens: 30.12.2013., Nr. 253

Oficiālās publikācijas Nr.: 2013/253.6

Ministru kabineta noteikumi Nr.1528

Rīgā 2013.gada 17.decembrī (prot. Nr.67 111.§)

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas autoceļu uzturētājs" sniegto publisko pakalpojumu saraksts un to cenu noteikšanas metodika

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par autoceļiem"
23.² panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka valsts akciju sabiedrības "Latvijas autoceļu uzturētājs" (turpmāk – sabiedrība) sniegtos publiskos pakalpojumus (valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbi) (1.pielikums) un kārtību, kādā aprēķināmas šo pakalpojumu cenas.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. aktivitāte – viena no vairākām darbībām vai vienīgā darbība, kas nepieciešama, lai sabiedrība sniegtu (veiktu) publisko pakalpojumu (valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu);

2.2. aktīvu bāze (AB) – sabiedrības īpašumā esošo un nomāto uz publisko pakalpojumu veikšanu attiecināmo ilgtermiņa ieguldījumu, kā arī krājumu vērtība;

2.3. bāzes gads – pirmais pārskata cikla gads;

2.4. cena – atbilstoši izmaksām noteikta publiskā pakalpojuma vērtība;

2.5. defektu akts – dokuments, ko sastāda par avārijas rezultātā vai ekspluatācijas laikā konstatētajiem valsts autoceļa bojājumiem vai defektiem, fiksējot defektus, vietu un datumu;

2.6. darbu daudzumu un izmaksu saraksts – dokuments, kurā norāda defektu aktā konstatēto bojājumu novēršanai nepieciešamos darbus, to apjomu un izmaksas;

2.7. izmaksu virzītājs – faktors, kas saista izmaksu elementus ar publiskā pakalpojuma konkrēta darba veikšanu;

2.8. kapitāla vidējā svērtā cena (kvsc) – vidējā svērtā likme no pašu kapitālam noteiktās atdeves likmes un aizņemtajam kapitālam noteiktās ilgtermiņa kredītu procentu likmes;

2.9. neparedzētie darbi – darbu komplekss, kurš neatliekami jāveic, lai novērstu avārijas vai dabas stihijas rezultātā radušos autoceļu, to aprīkojuma un inženierbūvju bojājumus, un kuru nav iespējams veikt, piemērojot tikai valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehniskajās specifikācijās paredzētos darbu veidus;

- 2.10. neparedzēto darbu akts – dokuments, kurā norāda valsts autoceļa bojājumu vai defektu novēršanai nepieciešamo apjomu, izmaksas un darbu izpildes termiņu;
- 2.11. pārskata cikls – laikposms, kādam aprēķina cenas;
- 2.12. publiskie pakalpojumi – šajos noteikumos noteikti valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbi, kurus sniedz sabiedrība (turpmāk arī – valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi);
- 2.13. valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehniskās specifikācijas – pasūtītāja (Satiksmes ministrijas) tehniskās prasības darbiem, kurās noteiktas prasības materiāliem, tehnoloģijām, izpildījuma kvalitātei un kontrolei.
3. Šajos noteikumos minētos publiskos pakalpojumus sniedz atbilstoši normatīvajos aktos par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli attiecīgajai valsts autoceļa uzturēšanas klasei paredzētajiem tehniskajiem normatīviem un valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehniskajām specifikācijām.
4. Noteikumos minētā publisko pakalpojumu cenas aprēķināšanas kārtība attiecas tikai uz sabiedrības publisko pakalpojumu sniegšanu, bet neattiecas uz citiem sabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem. Sabiedrība nodrošina, ka citiem tās sniegtajiem pakalpojumiem tiek norādīta tiem atbilstošā aktivitāte vai noteikts cits princips, kas dod iespēju nodalīt sabiedrības publisko pakalpojumu sniegšanas izmaksas no citu sabiedrības pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Šie noteikumi ir saistoši sabiedrībai – publisko pakalpojumu sniedzējam un publisko pakalpojumu cenas noteicējam.

II. Sabiedrības sniegto publisko pakalpojumu un cenu aprēķināšanas prasības

5. Lai nodrošinātu izmaksām tuvinātu cenu par publiskā pakalpojuma sniegšanu un saprātīgu peļņu, šajos noteikumos ir ietverti izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas principi, lai cena par publiskā pakalpojuma sniegšanu nepārsniegtu izmaksas no publiskā pakalpojuma sniegšanas.
6. Aprēķinot publisko pakalpojumu cenas, pakalpojumos ietver šādas ar saimniecisko darbību saistītas aktivitātes:
- 6.1. krājumu – izejvielu un materiālu – iegāde un minerālā materiāla ražošana, ilgtermiņa ieguldījumu iegāde;
- 6.2. tehnoloģisko iekārtu, automobiļu un mehānismu pastāvīga uzturēšana, tehniskā apkope, kārtējais remonts, avārijas remonts;
- 6.3. nekustamā īpašuma objektu (piemēram, ražošanas ēku, būvju, būvmateriālu ražotņu) pastāvīga apsaimniekošana, uzturēšana un attīstība (kārtējais remonts un būvju atjaunošanas darbi);
- 6.4. publisko pakalpojumu pārvaldīšana – veicamo darbu identificēšana, darba plānu sagatavošana un izpildes nodrošināšana, saimnieciskās darbības un finanšu plānošana, personāla sagatavošana, apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana, ar publisko pakalpojumu sniegšanu saistīto līgumu slēgšana un noslēgto līgumu izpildes kontrole, sarakstes nodrošināšana, satiksmes drošības, atkritumu un būvgužu utilizācijas un apkārtējās vides aizsardzības organizatorisko pasākumu nodrošināšana, kā arī citas ar publisko pakalpojumu sniegšanu saistītās pārvaldīšanas darbības.
7. Aprēķinot sabiedrības publisko pakalpojumu cenas, izmanto sabiedrības budžetā plānotās publisko pakalpojumu sniegšanas izmaksas bāzes gadam.
8. Publisko pakalpojumu cenas aprēķina vienādi par līdzīgiem vai vienādas nozīmes publiskiem pakalpojumiem visā Latvijas Republikas teritorijā un atsevišķi katram valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbam par vienu darba vienību (turpmāk – valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības cena).

9. Aprēķinot publisko pakalpojumu cenas, aprēķinā:

9.1. precīzi un pārskatāmi atspoguļo pakalpojumu izmaksas, iekļaujot tajās tikai ar attiecīgo publisko pakalpojumu saistītos aktīvus un aktivitātes;

9.2. iekļauj tikai tās tehnoloģiski un ekonomiski pamatotās izmaksas, kas nepieciešamas publisko pakalpojumu sniegšanai atbilstoši valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehniskajās specifikācijās noteiktajām prasībām.

10. Ja nepieciešams veikt neparedzētus darbus, kuriem nav aprēķināta cena, tad pirms neparedzēto darbu veikšanas sabiedrība sagatavo un iesniedz pasūtītājam apstiprināšanai neparedzēto darbu aktu. Neparedzēto darbu aktu sastāda, pamatojoties uz iepriekš sastādīto defektu aktu, darbu daudzumu un izmaksu sarakstu, aprēķinot attiecīgā darba cenu un iekļaujot attiecīgā pakalpojuma kvalitatīvai sniegšanai nepieciešamās izmaksas (piemēram, tiešās materiāla, darba un mašīnstundu izmaksas). Neparedzētie darbi sabiedrībai jāveic atbilstoši aktā norādītajam apjomam, termiņam un saskaņotajām apstiprinātajām izmaksām.

11. Publisko pakalpojumu cenas nosaka deleģēšanas līgumā un pārskata saskaņā ar deleģēšanas līgumā noteikto kārtību šādos gadījumos:

11.1. ir izdarīti grozījumi normatīvajos aktos vai mainījušies apstākļi, kas ietekmē sniedzamos publiskos pakalpojumus;

11.2. ir būtiski mainījušās (samazinājušās vai palielinājušās) publiskā pakalpojuma sniegšanas tiešās vai netiešās izmaksas;

11.3. ir tā mainījušies plānoto publisko pakalpojumu apjoma rādītāji noteiktā laikposmā, ka tas būtiski ietekmē pakalpojumu sniegšanas izmaksas;

11.4. būtiski mainās noteiktās aktīvu bāzes vērtība;

11.5. būtiski mainās vidējā svērtā kapitāla atdeves likme.

III. Sabiedrības sniegto publisko pakalpojumu darba vienības cenas aprēķins

12. Publisko pakalpojumu cenu aprēķinā izmaksas norāda saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu.

13. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības cenu (C_{dv}) aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$C_{dv} = I_{dv} + I_n + I_{kap}, \text{ kur}$$

C_{dv} – valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības cena (EUR);

I_{dv} – valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības izmaksas un izmaksas, kas saistītas ar valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba organizēšanu, veikšanu un pārvaldīšanu (EUR);

I_n – nodevas un nodokļi, kurus sabiedrība maksā saskaņā ar normatīvajiem aktiem, izņemot pievienotās vērtības nodokli (EUR);

I_{kap} – peļņa, kas aprēķināta kā kapitāla atdeve (EUR).

14. Aprēķinot cenu konkrētam objektam, aprēķina objekta izmaksas, kas atbilst kopējām izmaksām, kuras nepieciešamas konkrētu darbu veikšanai, izmantojot šādu formulu:

$$I = \sum_{i=1}^n I_{id}, \text{ kur}$$

I – objekta izmaksas (EUR);

I_d – objekta darba veida izmaksas (EUR).

15. Objekta darba veida izmaksas (I_d) aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$I_d = C_{dv} \times Q_{dv}, \text{ kur}$$

C_{dv} – objekta darba vienības cena (EUR);

Q_{dv} – objekta darba daudzums (vienības mērvienība).

16. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības izmaksas un izmaksas, kas saistītas ar publiskā pakalpojuma darba organizēšanu, veikšanu un pārvaldīšanu (I_{uzt}), aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$I_{dv} = I_{tizm} + I_{nizm} + I_{vizm}, \text{ kur}$$

I_{tizm} – tiešās izmaksas (EUR);

I_{nizm} – netiešās izmaksas (EUR);

I_{vizm} – vispārējās izmaksas (EUR).

17. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības tiešās izmaksas (I_{tizm}) aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$I_{tizm} = I_{tmat} + I_{tmeh.tr} + I_{tda} + I_{tc}, \text{ kur}$$

I_{tmat} – materiālu izmaksas (EUR);

$I_{tmeh.tr}$ – mehānismu un automobiļu izmaksas (EUR);

I_{tda} – darbaspēka izmaksas (fiziskā darba veicēju darba samaksa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas) (EUR);

I_{tc} – citas tiešās izmaksas (EUR);

17.1. tiešās materiālu izmaksas (I_{tmat}) aprēķina saskaņā ar grāmatvedības uzskaites principiem. Krājumu izmaksas uzskaita, izmantojot vidējo svērto izmaksu metodi;

17.2. tiešās mehānismu un automobiļu izmaksas ($I_{tmeh.tr}$) aprēķina saskaņā ar šo noteikumu 3.pielikumu;

17.3. tiešās darbaspēka izmaksas (I_{tda}) (fiziskā darba veicēju darba samaksa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas) aprēķina saskaņā ar darba tiesisko attiecību un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem;

17.4. citas tiešās izmaksas (I_{tc}) aprēķina saskaņā ar grāmatvedības uzskaites principiem.

18. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darba vienības netiešās izmaksas (I_{nizm}) (ražošanas un tehniskā personāla darba samaksa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstīšanas izmaksas, ēku un būvju vērtības nolietojuma izmaksas, tehnoloģisko iekārtu nolietojuma izmaksas, dabas aizsardzības izmaksas, apdrošināšanas izmaksas, saimnieciskās izmaksas, ražošanas un tehniskā personāla transporta izmaksas un citas izmaksas) aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

19. Publiskā pakalpojuma vispārējās izmaksās (I_{vizm}) ietilpst sabiedrības pārvaldīšanas, administratīvās, vadības izmaksas, administrācijas personāla darba samaksa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, kā arī citas izmaksas, kas saistītas ar valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojuma sniegšanu.

20. Sabiedrība norāda atsevišķi šādus aprēķinātos nodokļus:

20.1. nekustamā īpašuma nodokli ($I_{ip.nod}$) par sabiedrības īpašumā un nomā esošām ēkām, būvēm un zemi;

20.2. dabas resursu nodokli (I_{DRN}) par dabas resursu ieguvī, vides piesārņošanu, preču un izstrādājumu iepakojumu;

20.3. uzņēmumu ienākuma nodokli ($I_{ien.nod}$).

21. Sabiedrība peļņu (I_{kap}) aprēķina kā kapitāla atdevi, kas nodrošina sabiedrības ienākumus no kapitālieguldījumiem un kredītu procentu maksājumus, izmantojot šādu formulu:

$$I_{kap} = AB \times kvsc, \text{ kur}$$

I_{kap} – peļņa, kas aprēķināta kā kapitāla atdevē (EUR);

AB – aktīvu bāzes vērtība gada sākumā (EUR);

$kvsc$ – kapitāla vidējā svērtā cena (%).

22. Aktīvu bāzes (AB) vērtību nosaka uz pārskata cikla bāzes gada sākumu, attiecinot uz to tikai ekonomiski pamatotus izmantojamus aktīvus vai to daļu, aprēķinos izmantojot plānoto aktīvu bilances vērtību krājumiem un plānoto aktīvu – ilgtermiņa ieguldījumu – atlikušo bilances vērtību pārskata cikla kārtējā gada beigās. Aktīvu vērtībā neietilpst šo noteikumu 2.2.apakšpunktā minētie bilances posteņi.

23. Nosakot aktīvu – ilgtermiņa ieguldījumu – vērtību, ņem vērā līdz 2013.gada 1.janvārim veiktās ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezultātus. Pēc 2013.gada 1.janvāra veiktās ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezultātus aktīvu bāzes (AB) vērtībā neiekļauj. No pārvērtēto aktīvu bilances vērtības atskaita uz šiem ilgtermiņa ieguldījumiem attiecināto pārvērtēšanas rezervi, kas attiecas uz ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanu laikposmā pēc 2013.gada 1.janvāra.

24. Kapitāla vidējo svērto cenu ($kvsc$) aprēķina kā vidējo svērto likmi no pašu kapitālam noteiktās atdeves likmes un aizņemtajam kapitālam noteiktās atdeves likmes, izmantojot šādu formulu:

$$kvsc = r_{PK} \times PK/(PK+AK) + r_{AK} \times AK/(PK+AK) \times (1 - t), \text{ kur}$$

$kvsc$ – kapitāla vidējā svērtā cena (%);

r_{PK} – pašu kapitāla atdeves likme (%);

$PK/(PK+AK)$ – pašu kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu;

r_{AK} – aizņemtā kapitāla atdeves likme (%);

$AK/(PK+AK)$ – aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu;

t – uzņēmuma ienākuma nodokļa likme (%).

25. Pašu kapitāla atdeves likmi aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$r_{PK} = r_f + r_c, \text{ kur}$$

r_f – bezriskā vērtspapīru likme, ko nosaka kā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) grupas valstu vidējā valsts ilgtermiņa (bezriskā) vērtspapīru procentu likmi (%);

r_c – riska prēmija, kas ietver valsts riska un nozares riska novērtējumu (%).

26. Aizņemtā kapitāla atdeves likmi nosaka kā faktisko sabiedrības iepriekšējā pārskata gada vidējo svērto ilgtermiņa (ilgāk par vienu gadu) aizņemto kapitāla likmi.

27. Kapitāla atdevi aprēķina saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikumu.

IV. Publisko pakalpojumu izmaksu attiecināšanas principi